

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA
úsek inšpekčnej činnosti
Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa
o stave odstránenia nedostatkov zistených pri inšpekciách
v základných umeleckých školách v školskom roku 2010/2011 v SR

Následné inšpekcie sa vykonali v **13** základných umeleckých školách (ZUŠ), z toho boli **4** súkromné a **2** cirkevné. V kontrolovaných školách sa celkovo uplatnilo **57** opatrení na odstránenie zistených nedostatkov, z toho **22** (38,6 %) odporúčaní, **3** (5,3 %) opatrenia prijaté riaditeľmi kontrolovaných subjektov a **32** (56,1 %) opatrení bolo uložených štátnou školskou inšpekciou (ŠŠI). Prehľad akceptácie, resp. splnenia uplatnených opatrení riaditeľmi ZUŠ je uvedený v tabuľke č. 1.

Tabuľka č. 1 Prehľad akceptácie, splnenia uplatnených opatrení

Prehľad uplatnených opatrení								
spolu	57							
z toho	odporúčania		upozornenia		opatrenia prijaté kontrolovaným subjektom		opatrenia uložené ŠŠI	
počet	22		0		3		32	
z toho	akceptované	%	splnené	%	splnené	%	splnené	%
	20	90,9 %	0	0	1	33,3 %	32	100 %

Z celkového počtu uplatnených opatrení bolo akceptovaných a splnených **53**, čo predstavuje 89,8 %, neakceptovaných a nesplnené opatrenia boli **4**, čo je 6,8 %. Prevažná väčšina riaditeľov kontrolovaných ZUŠ prejavila snahu odstrániť zistené nedostatky a zlepšiť kvalitu výchovy a vzdelávania v školách.

Prevládajúce nedostatky zistené pri inšpekciách boli prevažne v/vo

- neplnení učebných osnov
- nedodržiavanie učebných plánov
- v nerozvíjaní sociálnych a hodnotiacich kompetencií žiakov
- nedostatočnom využívaní klasifikácie na hodnotenie vedomostnej úrovne žiakov.

ŠŠI uložila **22 odporúčaní**, z ktorých 20 bolo riaditeľmi škôl akceptovaných, neakceptované boli 2.

Odporúčania sa týkali

- priestorových a materiálno-technických podmienok v tanečnom odbore (TO) v spolupráci so zriaďovateľom
- využívania učebných pomôcok a didaktickej techniky vo vyučovacom procese
- zamerania kontrolnej činnosti vedúcich zamestnancov na sledovanie účelnosti výberu metód a foriem práce učiteľov
- rozvíjania komunikačných, sociálnych a hodnotiacich kompetencií žiakov
- uplatňovania hodnotenia známku.

Akceptáciou odporúčaní riaditeľmi škôl sa zvýšila kvalita vyučovacieho procesu. Prínosom akceptácie odporúčaní v kontrolovaných subjektoch bolo postupné začleňovanie a využívanie nových, efektívnejších metód a foriem vyučovania, pozitívne ovplyvňujúcich kvalitu učenia sa žiakov. Učitelia hudobného odboru viedli žiakov k samostatnému vyhľadávaniu a spoznávaniu dostupných informačných zdrojov, najčastejšie nimi boli notačné materiály, odborná literatúra, internet a učebnice. IKT vo vyučovacom procese ale aj v domácej príprave žiakov boli využívané ako moderný prostriedok hudobnej edukácie rozvíjajúci ich informovanosť a tvorivosť. Práca s počítačmi vytvárala možnosti aj menej talentovaným žiakom zapájať sa do riešenia úloh,

spoznávať a chápať hudobné umenie, pracovať s notačným programom (Sibelius), prepisovať a tvoriť hudobné skladby, vytvárať elektronické prezentácie k preberaným učebným témam. Zručnosti žiakov v oblasti IKT boli najčastejšie rozvíjané skupinovú formou práce, prostredníctvom ktorej nielen získavali nové informácie, ale učili sa zodpovednosti, tolerancii a objektívnosti pri hodnotení dosiahnutých výsledkov. Zlepšenie nastalo aj vo využívaní učebných pomôcok na vyučovacích hodinách, ktoré poskytovali nielen názorné sprostredkovanie učiva žiakom a uľahčovali prácu učiteľom, ale vytvárali aj priestor pre nové, netradičné hudobné činnosti pozitívne ovplyvňujúce proces učenia a kvalitu osvojených vedomostí žiakmi. Negatívnym dopadom **neakceptovaných odporúčaní** v ZUŠ¹ je pretrvávajúci nepriaznivý stav v kontrolnej činnosti vedúcich zamestnancov zameranej na sledovanie účelnosti výberu metód a foriem práce učiteľov, upevňovania správnych fyziologických návykov a tvorivosti žiakov a v nevyužívaní didakticko-technických a rozmanitých učebných pomôcok vo vyučovacom procese.

Vedenie ZUŠ² prijalo **3 opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov** a príčin ich vzniku. Správu o ich splnení predložili Školskému inšpekčnému centru v Košiciach v stanovenom termíne. Prijaté opatrenia boli konkrétne, vo vzťahu k zisteniam účinné, s reálne stanovenými termínmi odstránenia nedostatkov. Opatrenia, okrem jedného, v stanovenom termíne **nesplnili**. Opatrenie smerujúce k zabezpečeniu vyučovania predmetu komorná hra, hra v súbore, hra v orchestri od 3. ročníka, štvorročná hra a sprievod, bolo splnené. Dôsledkom nesplnenia prijatých opatrení smerujúcich k skvalitneniu vyučovania predmetu hudobná náuka od 1. ročníka a osvojovaniu učiva v súlade s učebnými osnovami hudobného odboru pre hru na klavíri, husliach a gitare, pretrvávajúca nevyhovujúca úroveň vyučovania a učenia sa žiakov.

ŠŠI v Nitrianskom kraji boli uložené **2 záväzné pokyny**³. Týkali sa zabezpečenia vykonania komisionálnych skúšok žiakov, ktorým nebol pridelený povinný predmet štvorročná hra a plnenia učebných plánov v hudobnom odbore všetkým žiakom klavírneho oddelenia. Uložené záväzné pokyny riaditeľka ZUŠ **splnila**, čím zabezpečila dodržiavanie učebného plánu a poskytovanie vzdelávania žiakom.

ŠŠI uložila kontrolovaným subjektom celkom **32 opatrení**, všetky boli splnené (100 %). Najčastejšie sa vyskytujúce opatrenia:

- uskutočňovať vyučovací proces podľa **učebných plánov** (vyučovať povinné predmety komorná hra, obligátny nástroj, komorný alebo zborový spev a dodržiavať ich časovú dotáciu; v kolektívnom vyučovaní vytvárať skupiny žiakov toho istého ročníka v rámci jednej vyučovacej hodiny; zabezpečiť korepetíciu v tanečnom odbore; dodržiavať klasifikačné stupne pri hodnotení vedomostnej úrovne žiakov)
- uskutočňovať vyučovací proces podľa **učebných osnov** (v predmete hudobná náuka zabezpečiť osvojenie učiva podľa požiadaviek učebných osnov).

Splnením opatrení týkajúcich sa dodržiavania učebných plánov zabezpečili kontrolované školy komplexnosť vyučovacieho procesu. Začlenením všetkých povinných predmetov v určenej časovej dotácii, bol zosúladený skutočný stav s platnými právnymi predpismi. Vytváraním skupín žiakov toho istého ročníka v hudobnom a tanečnom odbore boli dodržané učebné plány, čím vznikol predpoklad skvalitňovania práce učiteľov a učenia sa žiakov na hodinách. Hodnotením vedomostnej úrovne žiakov klasifikáciou podľa metodických pokynov na klasifikáciu a hodnotenie žiakov v základných umeleckých školách, zvýšila sa motivácia žiakov k osobnostnému napredovaniu a k informovanosti rodičov. Splnením požiadaviek učebných osnov, boli vytvorené podmienky pre aktívne osvojovanie učiva s dôrazom na zážitkové a tvorivé učenie. Hudobno-náukové pojmy boli žiakom poskytované cez sluchovú skúsenosť formou hrových interpretačných a percepčných činností vytvárajúcich predpoklad osvojovania kvalitných a trvalých vedomostí, využiteľných

¹ Súkromná ZUŠ Vlada Urbana, Starozagorská 10, Košice

² Súkromná ZUŠ Vlada Urbana, Starozagorská 10, Košice

³ ZUŠ Ladislava Mokrého, Moyzesova 1737/22, Topoľčany

v hudobnej praxi, zlepšujúcich vzťah k predmetu. Podstatnými prínosmi splnených opatrení bolo zlepšenie a vytvorenie podmienok na dodržiavanie učebných osnov a plánov.

Záver

Odporúčania uplatnené ŠŠI boli riaditeľmi škôl akceptované, čo malo pozitívny dopad na zvýšenie kvality vyučovania. Akceptáciou odporúčaní a splnením uložených opatrení nastali pozitívne zmeny najmä v organizácii vyučovacieho procesu. Postupným začleňovaním moderných foriem vyučovania, kontrolované školy ustúpili od encyklopedického odovzdávania vedomostí k tvorivej práci žiakov na hodinách. Vyučovanie všetkých povinných predmetov v hudobnom a tanečnom odbore, dodržiavanie ich časovej dotácie, usporiadanie a realizácia obsahovej náplne v predmete hudobná náuka, vytvorilo predpoklad pre skvalitnenie výchovno-vzdelávacej činnosti škôl. Pretrvávajúce nedostatky sa týkajú najmä kvality vyučovania v hudobnom odbore v predmete hudobná náuka, kde neboli akceptované požiadavky učebných osnov, čo malo negatívny dopad na dodržiavanie učebného plánu v klavírnom oddelení.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom základných umeleckých škôl

- aktivizovať žiakov v procese učenia, výberom inovačných a progresívnych metód a foriem vo výchovno-vzdelávacom procese
- klásť dôraz na účinný kontrolný systém vyučovacieho procesu a analýzu problémov
- riešiť požiadavky a problémy výchovy a vzdelávania, poskytovať metodickú pomoc, výmenu pedagogických skúseností a informovanosť učiteľov cez predmetové komisie a umelecké rady

Zriaditeľom škôl

- zabezpečiť vybavenie škôl potrebnými pomôckami, didaktickou a výpočtovou technikou pre všetky odbory základných umeleckých škôl
- v zriadených alokovaných triedach/odboroch ZUŠ kontrolovať personálne, priestorové a materiálno-technické podmienky, ovplyvňujúce kvalitu vzdelávania

MŠVVaŠ SR

- zabezpečiť obsahové prepojenie dvojstupňového systému umeleckého vzdelania.